

הבית ההרוס של מישפחה ג'אמע*
הזמנה למישרד הממשל בשעה 06.00

הבא. אין אנחנו חיים בגרמניה הנאצית או באל-סלוואדור, שם ניתן לבצע מעשי-פשע מטעם השלטון באמצעות יחידות-רצח מיוחדות וסודיות. אצלנו אין סודות — וטוב שאין; ימי היחידה 101 חלפו לבלי שוב.

בהיודוע שיטה כזאת, היא תוביל למרחיף-דמים. המלחמה בינינו ובין העולם הערבי בכלל, ועם הפלסטינים בפרט, לא תסתיים מחר-מחרתיים. יש שבוינו שלנו בידיהם, ועוד יהיו.

רק אדם בלתי-שפוי יכול לקבל החלטה, שתשים קץ ללכידת שבויים. השיטה של לקחת-שבויים אינה באה לעשות טובה לאיש. היא התגבשה במשך מאות בשנים, על כסיס של תועלת חמדנית — איני רוצה את האנשים שלך, תמורת זה שאתה אינך רוצה את האנשים שלי. כל אב וכל אם בישראל צריכים להזעיק שמיים וארץ כדי ששיטה זו לא תופר:

יתר על כן, לא רק בחיי השבויים מדובר. במלחמה-העוירה, המתנהלת בינינו ובין הפלסטינים, נמנעה עד כה ברוטאליזציה גמורה, חוטפי בני-ערובה לא נהגו, עד כה, להרוג אותם בו במקום, וכך נפתחה דלת להיברות, למשאומתן ולשיחור. החוטפים יכולים להיכנע כדי להציל את עצמם.

ברגע שכל חוטף יודע שהוא מתאבד, אין לו כל סיבה לחוס על משהו, ומיספר הקורבנות מצוינו עלול להיות נורא.

אך מעבר לצד המעשי הזה, חשוב ומכריע ככל שיהיה, יש הצד הנוגע לנו עצמנו.

אם ישלטי בישראל קנאים בלתי-שפויים, המסור גלים לקבל החלטה כזאת, הרי ירדה מדינתנו לרמה של אל-סלוואדור, מדינה של בית-ת-ימות, יחידות-מיוחדות, מוציא-אדם-להורג, חיילינו יהיו לתליינים. המישטר כולו יושחת, סרפן הריקבות יפשה במדינה הזאת ללא-תקנה.

אם יושם קץ למדינת-החוק הישראלית במישור מכריע זה, לא יישאר החוק על כנו בשום שטח. נזכר, להחיל את החוק, המישפט והשיפוט של ישראל על כל המרחב כולו — אך בישראל עצמה לא ישלוט עוד החוק, המישפט והשיפוט. נהיה למדינת-כנופיה מרכז-אמריקאית. מסוג אותן מדינות רצחניות ומטרופות שישארל תומכת בהן עתה כנשק, במררכים ובכסף, לדיכוי העיתונים בעולם.

המערכת הזאת של העולם הזה קמה כדי למנוע תהליך זה. לא הקמנו את המדינה הזאת, לא חרפנו למענה את נפשנו ולא השקענו בה את דמנו, כדי שתהיה לאל-סלוואדור שניה. כל עוד קיים העולם הזה, לא יהיה בישראל קשר-השתקה, גם אם כל הצהרונים והיומנים והשבועונים בארץ יעשו יד אחת לרקוד ויקודו של מהיפית לרוקטור סטרינג-לאב הישראלי, הקנאי החייכן. אני יודע שמיטב אנשי-הביטחון בארץ תומכים בנו בליבם, ורואים בחרדה גוברת את ההתפתחות הזאת.

החשיפה דררשה לא רק כדי לגלות מעשה-נבלה ואת האחראים לו. היא דררשה כדי לעורר ויכוח ציבורי, התקוממות של הציבור הנאור, לחץ אשר יחזיר את הקנאים המטרספים למידה של שפיות-הדעת.

ואכן, בעיקבות הפירסום היתה פניה של הפרופסורים למישפטים לממשלה, ותנועת-המחאה אך החלה. יש להחניק את שיטת-ההרג בעודה באיבה — כל עוד היה "חריג" חריפעי, ולפני שתהפוך למינהג-המדינה.

אי-אפשר לעשות זאת בחשאי, מאחרי-הקלעים, מפני שור-

● מעריב לא פירסם את התמונה שלו, הדומה לזו של העולם הזה.
● היו כמה רמוזים פה שם (כמו מאמר ראשי של הארץ) אך איך עיתון אחד לא העז להגיד בפירוש את האמת: ששני חוטפים נלכדו חיים והוצאו-להורג, ושיש חשש סביר כי הדבר נוצע על פי החלטת ראשי-הממשלה ושר-הביטחון.

החלטה של טירוף

חלק מן העיתונים פעלו מתוך פחדנות פשוטה — הפחד מפני התגרות בשלטון ובקילקול היחסים המצויינים, הכלכליים והעיתונאיים, הקיימים ביניהם ובין בעלי השררה והקופה. עיתונים אחרים פעלו — או טענו שפעלו — מתוך נימוקים של פטריוטיזם.

הדבר להזיק לתמימת המדינה, להבאיש את ריחה בעולם, וכי' וכי'. טענות אלה כוזבות, מסוכנות ופסולות מעיקרן. **ההודעות הברורות של ארנס ושמיור, כי כל מחבל צריך לדעת שלא ייצא חי מסינוע, היא הכרזה חרימשמעית, שהוכנה עלידי יודים ואויבים בלשונה.**

אי-אפשר להסתיר את ביצועה של החלטה כזאת. גם אם יירו כוחות-הביטחון בעיתונאים ובצלמים (ובקרב אלה כבר פשט חשש כזה), וכך ימנעו סיקור של פיגועים, הרי יבולט לעין ששוב אין נלכדים החוטפים. אחרי פעם-פעמיים, יהיה ברור לכל שיש הוראה להרוג את כולם במקום.

צריך אדם להיות אידיוט גמור — נוסף על היותו קנאי מטרופ — כדי להאמין כי במדינה שתוחה כמו ישראל (עדיין!) ניתן יהיה להסתיר החלטה כזאת וביצועה.

אלמלא פורסם הדבר במיקרה הזה, הוא היה מתפרסם במיקרה

החוטף החי בתצלום "העולם הזה" זהו על-ידי בני-המישפחה

(9) הציבור זכאי לדעת כל מה שהוא כגדר חדשות, ואין בו גיעה כביטחון-המדינה, ואם נכונה טענת צה"ל כי לא נראים בצילומים מחבלים, הרי שבמיקרה זה רואי שאין כל סיבה לפסילת הפירסום.

(10) תשומת-ליבך מופנית לעובדה כי בפסקדין שניתן לא מכבר בבית-המישפט העליון (וכרוני נ' רשות-השדור) נקבע כי לזכות לדעת מעמד של זכות חוקתית, במניין שאר זכויות-האדם.

(11) לא יעלה על הדעת כי הצנזורה תהיה כלי לדיכוי ידיעות שיש בהן כדי להצביע על התנהגות פסולה של רשות מרשויות המדינה.

(12) **אם לא יותרו התמונות לפירסום בגליון הקרוב של שבווען "העולם הזה", העומד לצאת לאור ביום ג' של השבוע הבא, אפנה לבג"ץ. משום האילווצים בתהליך-ההרסמה, אני אנוס לבקשך להשיבני עד לשעה 09.00 של יום א' 22.4.84.**

מישפחה מבוהלת

עד כאן לשון המיכתב, הנושא את התאריך 19.4.84. למחרת היום הודיעה הצנזורה כי התצלום אושר לפירסום, ואכן — הוא פורסם על שער הגליון האחרון של העולם הזה (25.4.84). התמונה בשער עברה ריטוש קל ונחתכה, כדי שיהיה ברור יותר מה נראה בה, אך בתוך הגליון הופיעה התמונה המקורית כולה, ללא ריטוש, ולידה תמונה שניה, שצולמה שניה לאחר מכן. העולם הזה בירר, כמובן, מי האנשים המופיעים בתמונה.

התכרו העובדות הבאות:

● **האיש בתמונה הוא סובחי אבריג'אמע, בן 18, מבני-סדהיילה שליך האר-יזנים.**

● יחד עימו השתתפו בפיגוע בדרודו, מאג'ד אבריג'אמע, שהוצא גם הוא להורג אחרי שנלכד חי; ג'מאל קבלאן, שנורה בעת ההסתערות ליד ההגה; מוחמד ברכה, שנורה בעת ההסתערות כמושב האחורי. קבלאן עבד בתל-אביב, שלושת האחרים היו עדיין תלמידים.

● ההסתערות אירעה ביום השישי, בשעה 05.00. בשעה 06.00 זומנו בני-המישפחה (לסובחי יש שביעה אחים ואחיות) למישרד הממשל הצבאי. לא נאמר להם כי הבן נהרג. שני צעירים (בני שתי מישפחות שונות) הוחזקו בכלא כמשך שמונה ימים.

● כשחזרו בני-המישפחה ממישרד-המימשל, נוכחו לדעת כי בשעה 09.00 נהרסו בתי ארבע המישפחות.

● ביום השישי ערב הוכאז באמבולנס אחר ארבע הגויות, ובני-המישפחה נדרשו לזהותן. שלוש גופות היו מונחות על ריצפת האמבולנס, אחת שכבה על אלונקה. לדיכוי המישפחות, היו לגופות תפריים ארוכים כחזה — סימן שבוצעה בן נתיחה-לאחר-המוות — וענייה של אחת הגופות לא היו במקומן. אחת הגופות נראתה כאילו לא נפגעה. לגופת סובחי היתה, לדיכוי המישפחה, פגיעה של כדור במצח. עוד כאותו יום נקברו הגופות.

● בניגוד לשמועות, המישפחות אינן דתיות-קנאיות. מישפחה אבריג'אמע גרה עתה באוהל מאולתר, שהקימה בין הריסות ביתה. המישפחה כולה אחוזה תבולה, וכמעט אי-אפשר היה לדבר עימה. בני-המישפחה טרקו לפנינו את שער-הברזל של הבית, שאינו קיים עוד, וסיכנו לרבר. אך המישפחה זיהתה מעל לכל ספק את בנה בתמונה, ובעזרת השכנים שוחזרו האירועים.

קשר

ההשתקה

פירסום התמונה שלנו הרס את קשרי-השתקה, וסילק בכמה אחת את כל מסך השקיים והכובים שנוצר.

עד אותו הרגע פורסמו בעולם שמועות, דיווחים מקוטעים (חלקם בתוספת הודעה מכישה בנוסח "הכתבה הודעה על-ידי הצנזור הצבאי הישראלי" — הערה המשווה את ישראל בעיני הקורא הור עם רודוניות הגרועות שבועלם). אך תמונת העולם

הזה פורסמה בעולם כולו, החל בווינגטון פוסט וכלה בטיימס של לונדון, ואי-אפשר היה עוד להשתק את העניין.

כך נולדה ההחלטה של ארנס למנות ועדת-חקירה, שעל טיבה אעמוד מייד.

עיתון אחד לא פירסם את התמונה: ניו-יורק טיימס. דייוויד שיפלי, שפוצץ את הפרשה בחו"ל, הושקת. הוא הוזמן להתייצב לפני מנהל לישכת-העיתונות, והושמעו באוזניו דברים בוטים. בארצות-הברית הופעל לחץ על מערכת ניו-יורק טיימס. עיתון זה נתון להשפעה יהודית עצומה, ולעיתים הוא נראה כביטאון השדולה היהודית. אחרי שפוצץ את הסיפור נבהל, כנראה, ולא פירסם את התמונה. הוא הסתפק בפירסום הודעה של סוכנות-ידיעות, שמסרה את העובדה שהעולם הזה פירסם את התמונה, מבלי ששיפלי עצמו דיווח על כך.

גם בארץ נעשה נסיון כביר להשתק את כל העניין, לולא היה קיים העולם הזה, זה היה מצליח.

● שרי-הביטחון כינס את עורכי היומנים כדי לתבוע מהם את השתקת הפרשה. למען ביטחון המדינה, וכל העורכים נענו לכך, כפי שהם עשו בדרדקבע בימי רויד בנגוריון, שאמר פעם: "אם אני רוצה להשתק ידיעה, אני מוסר אותה לוועדת-העורכים".

● **עובדה שלא-יאמן: אף עיתון ישראלי אחד לא הזכיר את העובדה ש"העולם הזה" פירסם את תמונת החוטף החי — בשעה שהדבר פורסם במאות, ואולי אלפי עיתונים ברחבי העולם!**

רק על המישמר הביא עובדה זו, באיחור של חמישה ימים — ועל סמך ידיעות של סוכנות-ידיעות אמריקאית!

● עורך חדשות, שנפגש עם ארנס, לא פירסם את התצלום שלו. אין ספק שאחרי שהתירה את פירסום תמונתו, לא היה לצנזורה מנוס מהתרת פירסום של שאר התצלומים.

* מימין נכנס אחד האחים, הדומה מאוד לחוטף בתמונה, מבעד לשער-הברזל של החומה שנתורה. בין ההריסות חקומה המישפחה אוהל-חאקי. מבעד להריסות מצבץ אוהל שני.